

FOTODYNAAMINEN HOITO (PDT)

AKTIINISEN KERATOOSIN
JA TYVISOLUSYÖVÄN
HOIDOSSA

TIETOA SINULLE, JOTA HOIDETAAN AMELUZ
(5-AMINOLEVULIINIHAPPO) -GEELILLÄ

Potilasohje terveydenhuollon ammattilaisen jaettavaksi

**SINULLE ON MÄÄRÄTTY FOTODYNAAMISTA HOITOA
AKTIINISEN KERATOOSIN JA/TAI TYVISOLUSYÖVÄN (BCC) HOITON**

Mitä ovat aktiiniset keratoosit?

Aktiinisia keratooseja esiintyy ihoalueilla, jotka ovat altistuneet paljon auringolle koko elämän aikana ja vaurioituneet ajan myötä. Aktiinisiet keratoosit ovat usein väriltään punaisia tai vaaleanruskeita ja niiden pinnassa voi olla ohutta hilseilyä. Vaikka useimmat aktiinisiet keratoosit ovat vaarattomia, ne voivat joskus kehittyä ihosyöväksi, jota kutsutaan okasolusyöväksi. Siksi aktiinisiet keratoosit suositellaan hoidettavaksi. Jotkut aktiinisiet keratoosit näkyvät epätasaisina tai hilseilevinä laikkuina iholla, toiset taas mahdollisesti näkymättöminä aurinkovaurioina toisen ihomuutoksen ympärillä. Tästä syystä hoitohenkilökunta on saattanut ehdottaa hoitoa laajemmalle alueelle.

Mikä on tyvisolusyöpä?

Tyvisolusyöpä eli basalioma on hyvin yleinen ihosyöpämuoto, joka kasvaa hyvin hitaasti, mutta leviää harvoin muualle kehoon. Tyvisolusyövät ovat yleensä kivuttomia, ja ne havaitaan usein rupena, joka joskus vuotaa verta eikä parane kokonaan. Jotkut tyvisolusyövät voivat olla pinnallisia ja näyttää hilseileviltä, punaisilta litteiltä läiskiltä, kun taas jotkut ovat kraatterin muotoisia ja niissä on helmiäismäinen reuna. Nodulaariset tyvisolusyövät ovat hieman muhkuraisia, ja niissä on yksi tai useampi kiiltävä kyhmy, jossa on pieniä mutta helposti näkyviä verisuonia.

Tyvisolusyövän yleisin syy on liiallinen altistuminen ultraviolettisäteilylle (UV-säteilylle). Tyvisolusyöpää voi esiintyä missä tahansa kehossa, mutta se on yleisintä auringolle altistuneilla alueilla, kuten kasvoilla, pään alueella, kaulalla ja korvissa.

➤ **Tiesitkö, että** aktiinisiet keratoosit ovat kehittyneet pitkäaikaisen UV- ja aurinkoaltistuksen vuoksi? Vaikka suojaudutkin nykyään auringosta hyvin, ihomuutosten synty liittyy koko elämän aikaiseen auringossa oloon. Auringolle altistuminen ei tarkoita vain aikaa rannalla, vaan kaikkea auringossa vietettyä aikaa. Myös pyöräily, hiihto tai puutarhatyöt ovat esimerkkejä auringolle altistumisesta.

Fotodynaaminen hoito (PDT)

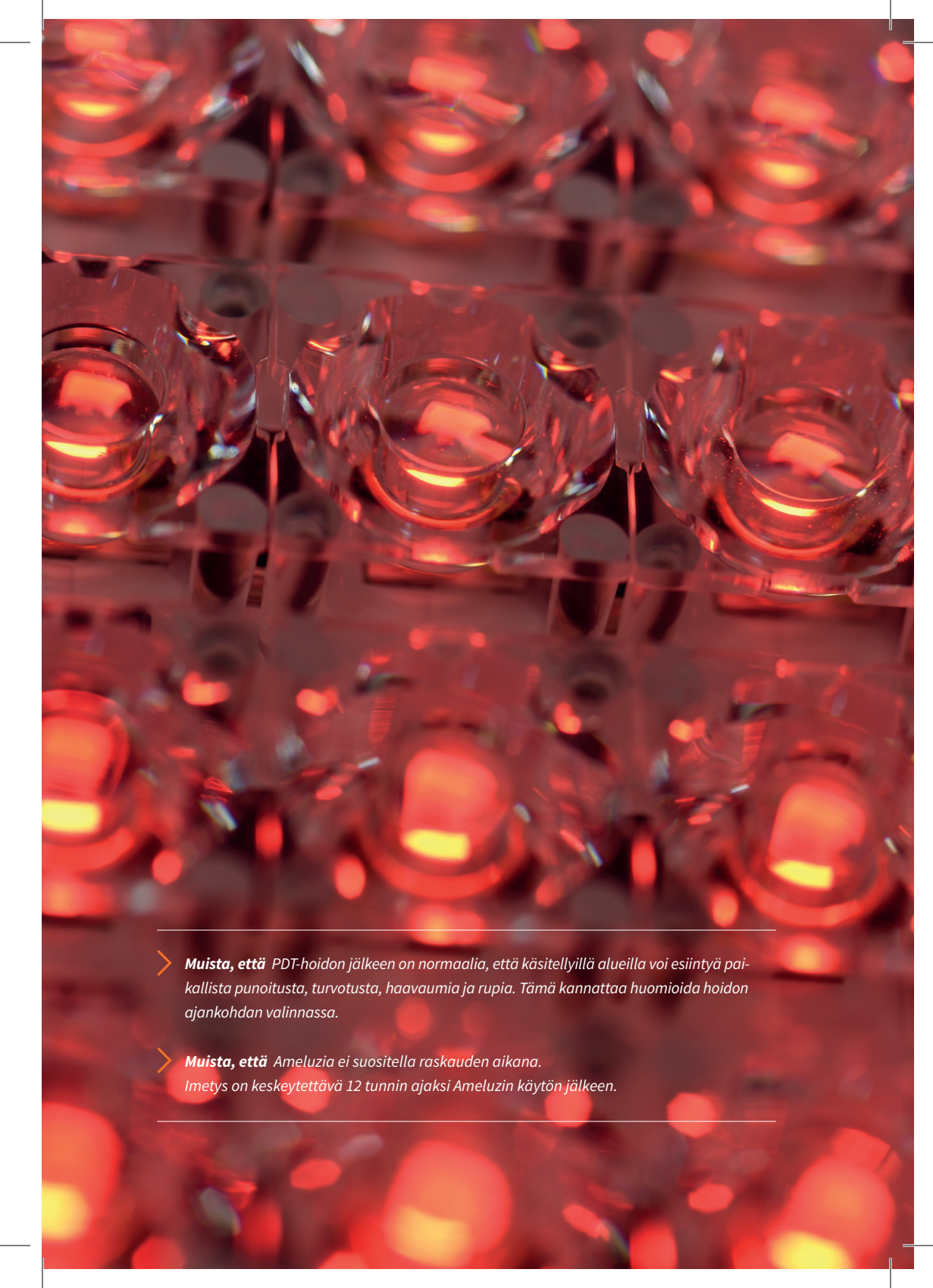
Fotodynaaminen hoito (PDT) on aktiivisten keratoosien ja tyvisolusyövän eli basalioman hoito, johon kuuluu vaikuttavaa ainetta sisältävän lääkkeen levittäminen geelimuodossa hoidettavalle alueelle. Geeli tunkeutuu ihoon, ja vaurioituneissa soluissa vaikuttava aine muuttuu valoherkäksi aineeksi, joka aktivoituu punavalosta. Vaurioituneet solut tuhoutuvat ja terveet solut säilyvät.

Mitä minun on tehtävä ennen hoitokäyntiä?

Lääkäri tai sairaanhoitaja voi pyytää sinua levittämään pehmentävää voidetta hoidettaville ihoalueille päivittäin jonkin aikaa ennen hoitoa. Voide auttaa pehmentämään iholla olevaa rupia tai hilsettä. Hoitopäivänä sinun ei pidä käyttää pehmentävää voidetta.

Miten minun pitää suunnitella hoitopäivä?

Hoito kestää yhteensä noin 4 tuntia. Geelin levittämisen ja punaiselle valolle altistumisen välillä on kuitenkin noin 3 tunnin väli. Voit mennä ulos tai jopa kotiin tänä aikana. Lääkäri tai sairaanhoitaja käy tämän kanssasi läpi ja selittää hoitoprosessin.

-
-
- **Muista, että** PDT-hoidon jälkeen on normaalia, että käsitellyillä alueilla voi esiintyä paikallista punoitusta, turvotusta, haavaumia ja rupia. Tämä kannattaa huomioida hoidon ajankohdan valinnassa.
 - **Muista, että** Ameluzia ei suositella raskauden aikana. Imetys on keskeytettävä 12 tunnin ajaksi Ameluzin käytön jälkeen.
-

Hoidon kulku

Vaihe 1:

Alue valmistellaan hoitoa varten pyyhkimällä iho spriipyyhkeellä ja sen jälkeen poistetaan mahdollisesti jäljellä oleva ihon hilse ja ruvet kevyesti kaapimalla.

Vaihe 2:

Geeli levitetään hoidettavalle ihoalueelle. Geelin annetaan kuivua hetken aikaa, jotta se ei imeydy sidokseen.

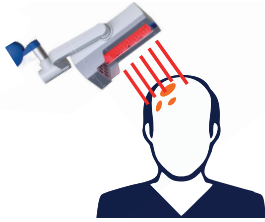

Vaihe 3:

Ihoalue peitetään valoa läpäisemättömällä sidoksella. Sidoksen pitää olla paikallaan noin 3 tuntia. Tänä aikana sinun ei tarvitse olla vastaanotolla, ellet halua. Hoitohenkilökunta ilmoittaa sinulle, milloin sinun on palattava.

On tärkeää varmistaa, ettei hoidettavalle alueelle pääse valoa liian aikaisin, sillä geeli aktivoituu valon vaikutuksesta. Vältä suoraa auringonvaloa hoidettavalle alueelle, ja vältä pakkasella pidempää ulkona oloa.

Vaihe 4:

Kun olet palannut vastaanotolle, sidos poistetaan ja mahdollinen jäljellä oleva geeli pyyhitään pois. Käsiteltyä aluetta valaistaan punaisella valolla noin 10 minuutin ajan. Sinulle annetaan erikoislasis, jotka suojaavat silmiäsi voimakkaalta punavalolta.

Valaisun aikana on tavallista, että hoidetulla ihoalueella tuntuu pistelyä ja epämukavuutta, mikä on täysin normaalia, kun geelin vaikuttava aine reagoi ja hoitaa vaurioituneita soluja. Hoitohenkilökunta voi viilentää aluetta vedellä tai tuulettimella näiden oireiden lievittämiseksi. Tarvittaessa hoidettava ihoalue voidaan myös puuduttaa paikallisesti kivun lievittämiseksi.

Ihon suojaamiseksi lisävaloaltistukselta hoidettava alue voidaan peittää siteellä hoidon jälkeen. On aina tärkeää suojautua auringonvalolta, mutta erityisen tärkeää on suojata hoitoalue kahden ensimmäisen vuorokauden ajan hoidon jälkeen.

Hoitohenkilökunta antaa sinulle tarkempaa tietoa asianmukaisesta jälkihoidosta.

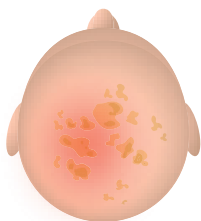
Hoitosi on nyt valmis.

Mitä tapahtuu seuraavaksi?

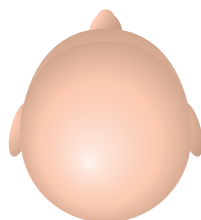
On todennäköistä, että hoidettu alue muuttuu punaiseksi ja tulehtuneeksi, ja yhden tai muutaman päivän kuluttua voi muodostua haavaumia, jotka voivat vetistää ensimmäisten päivien aikana. Kasvojen alueen hoidossa voi esiintyä myös turvotusta silmien ympärillä ja kasvoilla. Tämä on normaali reaktio, joka yleensä häviää muutamassa päivässä. Koko paranemisprosessi, jossa vaurioituneet solut korvautuvat uusilla terveillä soluilla, kestää yleensä noin 2 viikkoa. Älä revi rupia ja hilsettä pois, ne irtoavat itsestään, kun uusi ihokerros on muodostunut. Voit tarvittaessa käyttää ihoa pehmentävää voidetta mahdollisen kutinan lievittämiseksi.

Pistely ja kirvely voivat jatkaa jonkin aikaa hoidon jälkeen, mutta yleensä ne häviävät melko nopeasti. Tarvittaessa haavaumia voidaan peittää tavallisella laastarilla tai harsotaitoksella. Viilennetty pyyhe tai pieni jääpussi hoidettavalla alueella helpottaa usein tehokkaasti epämukavaa oloa. Hoidon jälkeen voit käydä suihkussa tavalliseen tapaan, ja haavaumat voidaan pestä pelkällä vedellä. Sauna voi kun haavaumat ovat peittyneet ruvilla. Joissakin tapauksissa ihoreaktio voi olla erityisen voimakas. Ota yhteyttä hoitohenkilökuntaan, jos asia huolestuttaa sinua. Joskus tarvitaan kaksi hoitokertaa, kuten tyvisolusyövän hoidossa. Sinulle ilmoitetaan, jos tämä on sinulle tarpeen.

Yleensä sinut kutsutaan seurantakäynnille noin 3-6 kuukauden kuluttua. Tämä voi vaihdella riippuen hoitoyksikkösi suosituksista.

> Käsittelyn jälkeiset ruvet ja tulehdus osoittavat, missä vaurioituneita soluja on käsitelty.

> Muutamassa viikossa muodostuu uusiutuneita terveitä ihosoluja.

Yleiset ohjeet hoidon jälkeen: Suojaa hoidettuja alueita paranemisvaiheen ja seuraavien kuukausien aikana. Käytä aina aurinkosuojavoidetta, jossa on korkea suojakerroin (vähintään 30, mielellään 50+). Aktiiviset keratoosit johtuvat auringonvalosta, ja uusien muutosten riski on suuri ja kasvaa aina, kun altistut auringolle. On tärkeää muuttaa auringonottotapoja. Suojaa ihosi vaatteilla ja päähineellä, äläkä unohda suojata aurinkosuojavoiteella valolle alttiita alueita, kuten käsiä, kasvoja ja korvia. Varjoa suositellaan suoran auringonvalon sijaan, mutta myös varjossa tarvitaan aurinkosuojaa.

Hoitoaikataulu

Hoidon aloituksen ja Ameluz-geelin levittämisaikajankohta ja -paikka:

Punavalohoidon aika:

Mahdollisen seurantakäynnin aika:

Yhteystiedot kysymyksiä varten:

Muistiinpanot

Lue myös huolellisesti pakkausseloste osoitteesta laakeinfo.fi, josta saat lisätietoja.

Tämän potilasohjeen lääketieteellisen sisällön
on tarkistanut ihotauteihin erikoistuva lääkäri
Vivian Lindholm, HYKS Iho- ja allergiasairaala

GALENICA

Galenica AB | Medeon Science Park | 205 12 Malmö